

Rådet för strategisk forsknings finansieringsprinciper

Enligt beslut av rådet för strategisk forskning den 11 september 2023

1. Inledning

Rådet för strategisk forskning (RSF) är ett organ i anslutning till Finlands Akademi som finansierar lösningsinriktad och fenomenbaserad forskning i programform. RSF föreslår årligen tema- och prioriteringsområden för strategisk forskning till statsrådet. Statsrådet beslutar de slutliga temana, som utgör grunden för RSF:s forskningsprogram. De projekt som RSF finansierar ska vara vetenskapligt högklassiga samt samhällsrelaterade och genomslagskraftiga. Ett viktigt element i den strategiska forskningen är interaktionen mellan forskare och de som utnyttjar forskningens resultat.

RSF iakttar i tillämpliga delar grunderna för Finlands Akademis beslut om forskningsfinansiering. I detta dokument fastställs de finansieringsprinciper som RSF särskilt beslutat om och som avviker från Akademiens beslutsgrunder. RSF:s verksamhet styrs dessutom av lagen och förordningen om Finlands Akademi samt av Finlands Akademis instruktion. Det praktiska genomförandet av forskningsfinansieringen beskrivs närmare i Finlands Akademis finansieringsvillkor och i de gällande utlysningstexterna.

2. Ansökan om finansiering

2.1. Programutlysningar

RSF beviljar finansiering till konsortier som arbetar under en gemensam forsknings- och interaktionsplan och en finansieringsplan. För att uppnå ett brett och mångvetenskapligt perspektiv ska minst tre olika organisationer delta i konsortiet. Den forskning som bedrivs inom konsortiet ska dessutom höra till minst tre forskningsområden som ingår i Finlands Akademis klassificering av forskningsområden.

Projekttiden för programmets konsortieprojekt är 3–6 år. Forskningsplanen utarbetas för hela projekttiden, men i fråga om program som sträcker sig över fyra år söks finansieringen i regel i två delar. I mitten av programperioden ordnas då en halvtidsöversyn av projektens verksamhet samt en utlysning av fortsatt finansiering. I samband med detta rapporterar konsortierna om sin verksamhet och inlämnar en uppdaterad forsknings- och finansieringsplan för den andra finansieringsperioden.

Det finns också särskilda finansiella aspekter i RSF:s projektutlysningar. För det första är finansieringsandelen 100 procent och finansieringen följer totalkostnadsmodellen. För det andra kan konsortiets finansieringsplan även omfatta heltidslön för konsortieledaren, delprojektledarna och arbetspaketsledarna.

RSF uppmuntrar sökande att planera internationella samarbeten för att främja förståelse och samhällliga lösningar baserade på den bästa vetenskapliga kunskapen i Finland. I nya RSF-utlysningar kommer finansiering inte längre att beviljas för projekt vars forskningsplatser ligger utomlands. Finländska forskningsplatser kan dock ansöka om finansiering för internationellt samarbete och internationell rörlighet inom strategiska forskningsprojekt i enlighet med Finlands Akademis finansieringsvillkor.

Finansiering från RSF får i regel inte användas för att stödja ekonomisk verksamhet. Som ekonomisk verksamhet räknas all verksamhet där varor eller tjänster erbjuds på den öppna marknaden. Finansiering kan dock beviljas en ekonomisk aktör, om den verksamhet som finansieras inte är ekonomisk verksamhet och aktörens ekonomiska verksamhet kan bokföringsmässigt skiljas från den verksamhet som finansieras eller om finansieringen kan beviljas i enlighet med de minimis-förordningen (kommissionens förordning 1407/2013).

2.2. Programdirektörsutlysning

För varje RSF-program väljs en programdirektör på deltid som arbetar vid sin egen bakgrundsorganisation, t.ex. ett universitet eller forskningsinstitut. Programdirektörerna ansvarar för utvecklingen av interaktionsarbetet på programnivå och för det programöverskridande samarbetet samt främjar den strategiska forskningens samhällliga genomslag.

Till uppgifterna hör dessutom att i samarbete med projekten och RSF främja preciseringen av programmets mål och uppföljningen av hur målen uppnås.

Finansieringen för programdirektörer är projektbaserad finansiering. Finansieringen söks till programdirektörens bakgrundsorganisation och den består av lönekostnaderna för programdirektörens deltidsarbete samt verksamhetskostnaderna för ledningen av programmet. Programdirektören förväntas bidra starkt till den strategiska forskningens gemensamma program- och genomslagsverksamhet. Även om programdirektörsfinansieringen vid behov också kan användas för lönekostnader för personer som bistår programdirektören, kvarstår ansvaret för programdirektörsverksamheten hos den som fått finansieringen, och merparten av de fakturerade arbetstimarna ska gälla det arbete som denna person utför. Lönekostnaderna motsvarar 40–60 procent av arbetstiden, beroende på antalet program som leds. Dessutom kan högst 1 000 euro per månad beviljas för verksamhetsutgifter per program som leds.

3. Så bedöms ansökan

Vid bedömningen av ansökningar om RSF-finansiering utnyttjas Finlands Akademis praxis och informationssystem.

3.1. Programutlysningar

Ansökningar om finansiering från RSF-program bedöms utifrån projektets vetenskapliga kvalitet, samhällliga relevans och genomslag. I den forsknings- och interaktionsplan som bifogas till ansökan beskrivs såväl projektets vetenskapliga verksamhet som dess samhälliga relevans. Som urvalskriterier för de projekt som finansieras använder RSF expertpanelernas bedömningar av ansökningarnas vetenskapliga kvalitet och samhällliga relevans, eventuella intervjuer med sökandena samt uppnåendet av de forskningspolitiska mål som eventuellt ställts upp för programutlysningen. Vid valet beaktas dessutom aspekter som hänför sig till bildandet av programhelheten.

3.2. Programdirektörsutlysning

Programdirektörsansökningarna bedöms av en beredningsgrupp bestående av externa experter och RSF-medlemmar. Gruppen bedömer varje ansökan på basis av tre faktorer: hur sökandens samhällliga nätverk och vetenskapliga sakkunskap passar in i programmet; verksamhetsplanens kvalitet; och samhälllig genomslagskraft. RSF fattar besluten om programdirektörer utifrån en helhetsbild som bildas av intervjuerna och ansökningarna samt uppnåendet av de forskningspolitiska mål som nämns i utlysningstexten. Vid valet beaktas dessutom aspekter som hänför sig till bildandet av programhelheten.

4. Finansieringsvillkor och medelsanvändning

Ett konsortium ska ha en ledare och en interaktionsansvarig. Konsortieledaren ska ha avlagt doktorsexamen och ha titeln docent, eller ha forskarerfarenhet på docentnivå.

RSF förutsätter att konsortieledarna förbinder sig med en tillräcklig insats till sin ledningsposition. En konsortieledare kan fungera som konsortieledare i endast ett RSF-finansierat konsortium åt gången. En delprojektledare eller arbetspaketsledare av ett konsortium får inte ha samma arbetsuppgifter i ett annat konsortium inom samma program. Ledare av Finlands Akademis spetsforskningsenheter kan inte vara konsortieledare för RSF-konsortier.

En programdirektör kan fungera som programdirektör i högst två RSF-program åt gången. En programdirektör kan inte samtidigt vara konsortieledare, delprojektledare eller arbetspaketsledare i programmet. Ledare av Finlands Akademis spetsforskningsenheter kan inte vara programdirektörer för RSF-program.

En ansökan granskas (behandlas) inte om sökanden har deltagit i eller följt planeringen av det aktuella forskningsprogrammet på ett sätt som skulle ge sökanden konkurrensfördelar jämfört med övriga sökande. Ansökningar av medlemmar av Akademiens styrelse, forskningsråd och rådet för strategisk forskning behandlas inte under deras mandatperioder. Ansökan kommer inte heller att granskas om en medlem av ovan nämnda organ är ledare för ett arbetspaket i ett RSF-konsortium.

RSF:s finansiering är finansiering i programform. Finansieringsperioden kan förlängas av motiverade skäl som anges i Finlands Akademiens finansieringsvillkor. När det gäller ansökan om en förlängning av finansieringen av löne- och andra kostnader för en person som arbetar med ett delprojekt av ovan nämnda orsaker, ska man i ändringsansökan motivera förlängningen och beskriva hur personen under förlängningen bidrar till målen i projektets forsknings- och interaktionsplan. Förlängningen av finansieringsperioden påverkar dock inte program- eller konsortietiden eller tidpunkten för konsortiets slutliga rapportering och utvärdering. Under förlängningen kan delprojektet endast fakturera den berörda personens lönekostnader och andra kostnader.

Eftersom strävan efter samhälleligt genomslag är typiskt för RSF-programmen, förutsätts det att de finansierade konsortierna och programdirektörerna aktivt deltar i både det egna programmets interaktionsarbete och den gemensamma genomslagsverksamheten för strategisk forskning.

För den strategiska forskningens genomslagskraft är det viktigt att projektens forskningsdata, vetenskapliga publikationer och andra resultat är lättillgängliga även efter programperiodens slut. Därför är det önskvärt att forskningsplatsen åtar sig att upprätthålla projektens webbplatser ännu 3–5 år efter finansieringsperiodens utgång.

5. Uppföljning och utvärdering av genomslaget

RSF ansvarar för projektuppföljningen och utvärderingen av forskningens genomslag. De finansierade projekten rapporterar om sin verksamhet och påverkan både under finansieringsperioden och efter att finansieringen avslutats. Också programdirektörerna är skyldiga att rapportera om sin verksamhet. Uppföljningen och utvärderingen bidrar för sin del till den övervakningsuppgift som definieras i statsunderstödslagen.

Syftet med uppföljningen under finansieringsperioden är att 1) uppmuntra projekt och programdirektörer att regelbundet se över sin verksamhet i förhållande till forskningsprogrammets gemensamma genomslagsmål och projektets eller programdirektörens egna genomslagsmål, 2) samla in information för den strategiska forskningens gemensamma program- och genomslagsverksamhet samt kommunikation och 3) samla in information om projektets och programdirektörernas verksamhet för genomslagsutvärderingen.

Genomslagsutvärderingen kan omfatta både pågående och avslutade program och projekt. Syftet är att bedöma det vetenskapliga och samhällsliga genomslag som redan har förverkligats och som eventuellt kommer att förverkligas i framtiden med RSF:s finansiering samt att utveckla finansieringsinstrumentet för strategisk forskning. Utvärderingen gäller processerna och resultaten av den forsknings- och interaktionsverksamhet som finansierats samt de observerade eller förutsedda effekterna av dessa. Vid bedömningen fästs särskild uppmärksamhet vid resultat av mångvetenskapligt arbete och dess förmåga att förnya forskning. I bedömningen beaktas särdrag för skilda program och projekt, samt olika roller vetenskapen har i samhället.

Uppföljningen och utvärderingen följer principerna för öppen och ansvarsfull vetenskap bl.a. så att det material som används samt resultaten av utvärderingen i mån av möjlighet görs fritt tillgängliga. Metoderna är transparenta och de kvantitativa analyserna upprepningsbara. Ändamålsenligheten i uppföljnings- och utvärderingssystemet granskas med jämna mellanrum.